

Het geheele ziektebeeld in zijn groote veelvormigheid en symptomenrijkdom zou volgens JELGERSMA berusten op een psychologisch proces, door hem „algemeene kortsluiting” genoemd; dat is een eenvoudiger worden en langs korter banen verloopen van alle zielswerkingen. Daar dit echter voor het vraagstuk, dat ons bezig houdt, van geen belang is, laat ik het verder rusten.

Wel wil ik er op wijzen, dat ook het beeld dat ik daareven schetste geleidelijk in het normale zieleleven overgaat. Dat is zoo evident, dat het voor zichzelf spreekt en geen nadere toelichting behoeft. JELGERSMA gaat zoover van te zeggen, dat elke normale vrouw uit haar aanleg min of meer hysterisch is; een uitspraak, die we voor zijn rekening laten.

Deze beide zielsziekten, de manisch-depressieve psychose en de hysterie, van welke ik hier heel in 't kort iets heb meege-deeld, zijn vormen van krankzinnigheid, wier hoofdverschijnselen in hoofdzaak afwijkingen zijn in het gemoedsleven of de gevoels-sfeer van onze ziel. Met een andere zielsziekte, die eveneens onder de groep der kiempsychosen thuis behoort n.l. de paranoia, is dit niet het geval; de symptomen van deze ziekte bewegen zich voornamelijk in de intellectueele sfeer onzer ziel. Van deze zielsziekte zal men wellicht wel eens kennis hebben genomen uit de dagbladen onder het hoofd: rechtzaken. Heel dikwijls toch weten de lijders aan dezen vorm van krankzinnigheid ge-ruimen tijd hun afwijking te verbergen, totdat plotseling door een misdaad de ziekelijke stoornis hunner verstandelijke vermogens aan het licht komt.

In zijn meest typische uiting verloopt deze vorm van krank-zinnigheid ongeveer als hieronder geschetst wordt.

Iemand, die dikwijls reeds veel vroeger door zijn eigenaardig achterdochtig of kwaaddenkend karakter de aandacht trok, begint in de meening te verkeeren, dat hij op straat door iedereen wordt aangekeken; als hij twee menschen ziet lachen of spreken, meent hij dat men het over hem heeft en hem uitlacht. Op grond hiervan komt hij spoedig tot de overtuiging, dat men hem wil benadeelen of dat men het op zijn leven gemunt heeft en hij door iedereen achtervolgd wordt. Door hallucinaties of zinsbe-goochelingen wordt hij soms nog meer in deze opvatting versterkt en spoedig gaat hij nu in verband met deze ziekelijke denkbeelden tot handelingen over, die hem in conflict brengen